

ВЛАСНІ НАЗВИ ЯК ЗАСІБ ЛЕГІТИМІЗАЦІЇ ІСТОРИЧНИХ ПОДІЙ У ХУДОЖНЬОМУ ТВОРІ (на матеріалі повісті Івана Багряного «Огненне коло»)

Анотація. У статті розглянуто стилістичне значення власних назв у творах українського письменника Івана Багряного. Предметом лінгвістичного аналізу стали антропоніми і топоніми повісті «Огненне коло».

Ключові слова: антропоніми, топоніми, літературно-художній антропонім (ЛХА), онім, стилістична значущість, характеристична функція.

У мові художнього твору власні назви стають ключовими словесними знаками і виразними репрезентантами національної культури, історії і стилю письменника. Питома вага власних найменувань в ономастичному полі художнього тексту доволі суттєва, а сам ономастикон є розгалуженою системою, одиниці якої виявляють тісний зв'язок з художнім задумом письменника. Власні назви у творах Івана Багряного становлять особливу словесно-знакову систему: на перший погляд вони реальні, звичайні і природні для українського ономастикону, але в експресивній мові митця неодноразово набувають чимало конотацій, символічного значення.

Мета дослідження – здійснити лінгвостилістичний аналіз власних назв у повісті «Огненне коло».

Наукових досліджень, присвячених мові творів письменника, на жаль, поки небагато. Нещодавно вийшла друком монографія Н. Б. Ладияк «Естетична функція синтаксису прози Івана Багряного» на матеріалі дисертаційної роботи. Предметом дисертаційних досліджень стала лексика творів митця: М. Ф. Братусь «Структура, семантика і стилістичні функції епітета в художній прозі Івана Багряного», А. Г. Ярова «Дієслівна синоніміка у прозових творах Івана Багряного». Лігвокультурологічний аспект мови творів письменника розкрито у дослідженні Н. С. Медвідь «Лінгвокультурема в українській соціально-психологічній прозі першої половини ХХ ст.». Особливу вагу для вивчення творчості Івана Багряного мають праці відомих бібліографів Ю. Войчишин «Іван Багряний. Літературно-бібліографічна студія», Д. Нитченка «Фрагменти із життя Івана Багряного», Г. Костюка «Зустрічі і прощання», О. Шугая «Іван Багряний: нове і маловідоме. Есеї, документи, листи, спогади, нотатки, факти».

У літературній критиці часто можна знайти твердження про те, що герої Багряного знаходяться в межових ситуаціях і не дивно, бо Багряний був свідком і учасником усіх жорстоких і трагічних подій: йому, як і його героям, до останнього подиху доводилося бути на «лінії найбільшого

опору», на лінії вогню «над прірвою». Він не розколовся і не зламався в сталінських катівнях, вистояв у змаганні з гітлерівцями. Герої творів І. Багряного також нескорені і сильні. Автор майже завжди наділяє їх правдивими, але водночас виразними і промовистими назвами з багатим асоціативним підтекстом. Французькі критики першими оцінили мову творів І. Багряного, така оцінка буде справедливою і щодо ономастичного простору творів письменника. Вони назвали стиль Багряного-гуманіста емоційно пружним, експресивним і поетичним [4; 233].

Мова повісті «Огненне коло» не лише експресивна і поетична, а й надзвичайно трагічна. Повість вийшла друком в еміграції у 1953 році через десять років після реальних подій. У примітці автор зазначив, що повість «Огненне коло», як і роман «Маруся Богуславка», є частинами великої тетралогії «Буйний вітер» про життя молодого покоління в передвоєнні і воєнні роки. Завершити епопею письменникові через стан здоров'я і політичні справи не вдалося, однак судячи з хронології написання частин тетралогії (роман «Маруся Богуславка» створювався у 1952 – 1956 роках, а повість «Огненне коло» у 1953 рік уже опубліковано), найбільш болісно автор сприймав події під Бродами.

Твір одразу привернув увагу критиків. Ю. Войчишин у літературно-бібліографічному дослідженні «Іван Багряний» дає короткий огляд тогочасних критичних матеріалів і зауважує, що попри деякі негативні відгуки (наприклад, рецензія І.Скірка) Багряний отримав високу позитивну оцінку «за відвагу взяти тему ще ніким на еміграції не опрацьовану» [2; 56].

В основу повісті лягли реальні події, які ввійшли в історію під назвою Львівсько-Сандомирська наступальна операція. Повість є розповіддю про братовбивчу битву під Бродами, де зіткнулись дві різні армії – німецька і радянська, дивізія СС «Галичина» і I Український фронт. 13 липня 1944 року радянські війська I Українського фронту оточили біля міста Броди кілька німецьких дивізій, серед них – 14-ту (гренадерську) дивізію СС «Галичина», створену з галицьких добровольців 1943 року. Дивізія налічувала близько 13 тисяч україн-

ців-добровольців. Німецьке командування відправило дивізію на східний фронт для підкріплення ще у червні 1944 р. до складу 13-го корпусу 4-ї танкової німецької армії, яка тримала оборону біля м. Броди. Дивізія «Галичина» зайняла другу (запасну) лінію оборони фронту довжиною 36 км. Під час жорстоких боїв в оточенні більшість дивізійників загинуло [3; 509-524].

Іван Багряний події під Бродами описує очима головного героя – одного з дивізійників. Сюжет твору – це кадри воєнних дій і кадри про життя військовиків до фронту. Картин геройських боїв мало, але багато виразних фрагментів, що відображають потворність і безглуздя війни.

Центром ономастичного простору повісті стали топоніми, власні назви відомих історичних осіб та символічна назва твору.

Трагедію «безвихіддя» під Бродами Багряний називає «огненным колом». У тексті словосполучення стає ключовим, емоційно насиченим. У заголовку «Огненне коло» письменник акумулює ідейний зміст твору. Сюжет подій розгортається паралельно з увиразненням символічного образу вогню за допомогою синонімічної градації: *вогненне коло, вогненний перстень, велетенський перстень, проклятий казанок, сталевий перстень, те пекло, котел смерті, огненні кола, сталевий обруч, кільце оточення, коло смерті, територія перстенья, три лінії перстенья, огненні кола, брідський котел, загинув, як під Бродами*.

Із зорового образу вогняного кола, що символізує тривогу і приреченість, цей образ переростає у символ непримиренного гніву і болю за величезними людськими втратами: «...спалахи вибухів та мерехтіння трасуючих куль стали яскравіші, творять велетенське *вогненне коло*. *Діаметр його — десятки кілометрів*». Пор. ще: «Іхню дивізію, власне, рештки дивізії, оточено — вже оточено! — *сталевим перстнем* і приречено на знищення»; «...санітарні валки, господарчі відділи, боєпостачання, машини Червоного Хреста, підводи з раненими... Бідолашні, беззбройні й безборонні люди, стерявшись від жаху, періцили коней, квапилися вихопитися якось з *котла смерті*, урятуватися.. І от налетів на них ворог...»; «*Огненні кола* плавають у віччю. Все, здається, звузилося до розпеченого *сталевого обруча* на голові, що стискає череп, стискає мізок...»; «А поки що і сонце стало ненависним, стало ворожим. Воно кружляє в zenіті *вогненным колом*, прообразом тієї вогненної сковороди, на яку оце кинуто їх і з якої немає рятунку. *Територію перстенья* поволі опановували ворожі винищувальні відділи»; «Уже їм не видертися з цієї пастки, з цього *котла смерті*»; «Охоплений раптовим жахом (справжнім жахом уперше за весь час боїв у *брідському котлі*) Петро кинувся шукати свого вірного товариша, свого найвірнішого супутника в усій цій трагедії, що почалася так давно...»; «От... Ну, от... Знаєш, я думаю... колись люди в Україні... матимуть приказку — *загинув,*

як під Бродами!...»; «Світ йому увесь почервонів і почорнів, бо у віччю плавають *огненні кола* і чорніє провалля безодні».

Ю. Карпенко стверджував, що текст і заголовок взаємопороджувальні величини: «З точки зору предметної питання про зміст назви стає значно складнішим, а прозорість дуже часто зникає. Добра назва ніби вузлом зв'язує різні мотиви твору, її зв'язки з твором виявляються складними і багатошаровими» [6; 30]. Сучасник Багряного літературний критик Анатоль Юриняк наголосив, що образ вогненного кола особливий: ««Огненне коло» – таки справді видатний твір: і граничною яскравістю, пластичністю змальованих сцен, глибоким сенсом потрійного вогненного кола: кола перстенья навколо дивізії, трагічного кола безвихіддя, що в нім опинився український народ і, нарешті, кола «розмонтованого» світу нашої цивілізації» [2; 56]. Вогонь, коло, перстень обруч, вогняні кола в очах – огненне коло стало наскрізним символом повісті, символом України, для якої друга світова війна – черговий огненний котел смерті.

Реалістичний фон твору становлять численні топоніми: *Львів, Броди, Почаїв, станція Ожидів, Ясенів, Гута Пеняцька, Перевалочна, Підгірці, Олеське, Гаравеччина, Білий Камінь, Красне, Бузьк, Княже, Ясенівці, Вороняки, Золочів*: ««На фронт»... Смішне поняття! Фронт скрізь. Бої почалися з місця й тривали потім безперервно. Тяжкий бій кипів під *Підгірцями*. Потім пересунувся під *Олеське*... Потім під *Гавареччину*... За замок і село *Підгірці* бій був особливо лютий. Жорстокий бій за *Білий Камінь*. А це почав ворог бити й з заходу, від *Бузька* та інших точок з-над річки *Бузу*. ...Управо від них *Красне*, уліво — *Золочів*. Все опановане ворогом. З *Золочіва* й *Красного* б'є кудись тяжка ворожа артилерія. Забили вогненні водограї управо — десь, мабуть, над *Бузьком* і ліво над *Золочівом*. ...від *Княжого* полоснуло шаленим кулеметним, а потім і мінометним вогнем... Заговорило з *Княжого*, заговорило з *Хильчиць* і із *Скваряви*... То вже був безнадійний бій...»

Це не просто назви місць боїв дивізії «Галичина», це – рідний край, батьківщина, це рідна земля... Для зболеного серця головного героя образ рідної землі перетворюється в сумний і тривожний сон: «Снилось, що *землю* їв на вулиці рідного міста... Потім побачив, що це не просто *земля*, а *торф*, з чорними і білими шарами, на смак як вафля пісна, ні, трохи смачніша... На вулиці дерева якісь височенні та волохаті, чорно-зеленого кольору, темні такі та рясні, широколисті,— осики й дуби. А листя на них немов повіризуване з бляхи, тяжке, нерухоме. А один дуб мав листя дубове вперемішку з осиковим... Від дерев тих могутніх і страшних подихає древністю, апокаліптичністю, тишею грозовою».

Жахливий сон заступає теплий спогад, який починається метафоричним топонімом [9; 64-68]:

«Сонячний Львів. Величезні юрбища. Люди на балконах і в вікнах будинків. Рідні й нерідні, близькі й далекі, але все свої — друзі, товариші, матері, батьки, сестри... Безліч їх! А вони — військо, щойно нарекрутоване, юне, сповнене надій, сповнене жадоби небувалого подвигу за них, за всіх отих, що обсипають квітами, мерехтять до них сльозами радості, обсипають благословеннями. Квіти... квіти... квіти... Їхня дивізія машерує вулицями Львова. Майбутня дивізія, майбутній пострах ворога, майбутній носій немеркнучої слави, зародок великих героїчних армій... А поки що дивізія буйної молодости. Вишикувана по-військовому, молодість відбиває крок.

Це все молодь, зелен-зеленісінька, цвіт землі галицької й негалицької, цвіт землі української... Між тією молоддю є зовсім майже діти, і в них тремтять уста від хвилювання... А на них сиплется дощ пелюстків, немов благословення матері, що отут десь стоїть заплакана, згорьована, осамітнена, але виряджає дітей на великий подвиг...

І трепеще серце від зворушення.

Це його *Батьківщина!* Її тепло він відчував всім своїм еством...»

Оними *Львів* і *Батьківщина* поступово набувають метонімічного значення [9; 64-68] — це земля славного Данила Галицького, брати, сестри, матері, їх мрії і сподівання на мир і незалежність у своїй землі.

Свідомі українці розуміли, що без власної добре вишколеної армії і сучасної зброї претендувати на незалежність від тоталітарних держав марно. Створення легальної української дивізії мало стати початком сильної української армії. Бажаючи записатися до дивізії ставало все більше, тому що у тогочасної молоді вибір був невеликий: а) примусові роботи на промисловість Німеччини, де від авіаційних бомбардувань гинули так, як і на фронті; б) «йти до лісу» - партизанити, тобто в УПА, до якої закликали бандерівці; в) переховуватися, але з приходом радянської армії бути знову мобілізованим і гинути на фронті «за Сталіна». Іншими словами, це означало б воювати за поворот зненавидженого колгоспного ладу та терору НКВД. «Українська дивізія "Галичина", — писав про цю справу колишній дивізійник, історик Василь Верига, — організувалася українськими чинниками не з вірою в німецьку перемогу, а якраз навпаки, з вірою у перемогу західних альянтів, які все були проти тоталітарного ССРР» [8].

Проти формування дивізії "Галичина" і взагалі всякої спілки українців із німцями виступила на той час ОУН під проводом Степана Бандери. Оунівці застерігали, що дивізію німці формують для того, щоб «позбавити запілля активного елемента — кинути його на гарматне м'ясо»... та що «це типова колоніальна частина, щось зовсім подібне до індійських чи новозеландських дивізій англійської армії», «творення т. зв. галицької дивізії... це в дальшу чергу крок до компромітації української

державницької ідеї взагалі...» [8]. У листівках ОУН наголошувалося, що українці можуть і зобов'язані воювати лише за українську державу і в лавах української армії: «Український народ не хоче і не буде своєю кров'ю рятувати Німеччину. Якщо Німеччина стоїть сьогодні перед смертельною небезпекою зі Сходу, то це наслідки диковинної політики німецького імперіалізму серед поневолених народів Сходу. Український народ змагає до власної держави і тільки за неї він стане до рішального бою проти одного чи проти другого наїзника» [7; 358].

Побоювання, на жаль, справдились. Після святкового параду у Львові почалися гіркі солдатські будні, наповнені в основному муштрою, а не навчанням військовій справі. Настрої і сподівання тогочасної молоді І. Багрянний майстерно змальовує за допомогою образу Романа Пелеха з Дрогобича, а особливо за допомогою імені *Роман*. Не випадково ім'я цього героя *Роман* співзвучне зі словами *романтик*, *романтизм*. Варіанти *Роман*, *Ромцьо* містять інформаційно-оцінну конотацію, яка поступово розкривається в енциклопедичній характеристиці персонажа. «*Роман Пелех з Дрогобича*, — непереможний оптиміст. Всі його називали *Ромцьом*, лише він один називав *Романом*. Цей юнак заступав тоді для Петра все, він був як прапор, що трепетав бентежно й життєрадісно на понурому, хмарному тлі, пориваючись в синє небо, яке безперечно було, напевно десь за тими олив'яними тяжкими хмарами. *Роман* горів як радісна свічка надії й безмежної віри в їхнє велике, героїчне призначення, ради якого можна терпіти все... Аж не вірилося, який великий заряд життєвого оптимізму, шаленої вітальної сили, кришталеву чистої віри в свою правду й полум'яної любови до покривдженого народу свого було закладено в цю людину, в цю майже дитину, в цього юного *романтика* з блакитними очима...».

Таких мрійників було багато, майже більшість, усі вони також романтики, які йшли воювати з патріотизму та ідеалізму: «Він часом наївний і смішний цей *Роман*, але ж і всі вони для чужого, а надто ворожого, ока наївні і смішні. Вони — *романтики*. Вони в своїй свідомості безвихіддя, але при непереможному бажанні доконати неможливе зорієнтовані на чудо».

Німці українських добровольців називали «унтерменшами» і готували «отаких блакитнооких *Ромців*, на гарматне м'ясо, «унтерменшівське» м'ясо, і тільки». Сам *Роман* також називав їхню дивізію «дивізією унтерменшів», маючи на увазі — «упосліджених». Однак Багрянний, ніби заперечуючи власному герою, стверджує: «Хоча фактично вона була дивізією *романтиків*. Але те й друге не виключають одне одного, як дві сторони однієї медалі, — упосліджені в боротьбі за волю в ситуації безвихіддя стають *романтиками*, а часом навіть фантастами, що не зменшує шляхетності й величчя їхніх поривань...».

Крім ЛХА *Роман*, письменник у повісті майже не вживає ніяких імен, хоч персонажів багато, особливо образів українських добровольців. Так, в одному з епізодів згадується двокомпонентне ЛХА *Кирило Діброва* і однокомпонентне *Петро*. Власних назв для спорадичних жіночих образів також кілька: *Ата*, *Настя Стигматичка*, *Гризодубова* і *Йосипенкова*. ЛХА *Петро* і *Ата* потребують окремого дослідження, оскільки ці імена є осердям ономастичного простору роману «Маруся Богуславка» (одна з частин тетралогії «Буйний вітер»). Розмовно-просторічний ЛХА *Настя Стигматичка* ідентифікує епізодичний персонаж сільську бабусю-ворожку.

Носієм ЛХА *Кирило Діброва* є український добровольець, помічник батареї. Прізвище *Діброва* відапелятивного походження, загальна назва *дїброва* – належить до споконвічно української лексики. Доатропонімія семантика прізвища *Діброва* надає йому національно значущої конотації.

Прізвища *Гризодубова* і *Йосипенкова* у повісті згадуються лише один раз, разом з ім'ям *Іван* вони пов'язані з епізодом про радянські авіанальоти. Антропонім *Іван* вживається із метонімічним значенням [9; 64-68] «радянський літак» у іронічно-саркастичному контексті: «Оповідач намалював картину нічного бомбардування Бродів. Спершу «він», «*Іван*», «наш» навішав паникадил у небі й зробив видно, як удень. А тоді як налетіло їх сила-силенна тих *чортових Іванів*, може, з сотню або й дві, та як почали «давати прикурити!» Так били, що аж «паникадила в небі носило сюди та туди!». Мабуть, не випадково письменник для називання узагальненого образу радянських льотчиків вибрав прізвища відомих радянських льотчиць, з походження українко. Гризодубова Валентина Степанівна – харків'янка, учасниця рекордного перельоту з Москви на Далекий Схід у 1938 році, другим пілотом під час цього перельоту була також українка Осипенко Поліна Денисівна (родом з села Новоспасівка, нині Осипенко, Запорізької області). Легендарні для радянських людей прізвища у окремому мікроконтексті повісті звучать з трагічними і саркастичними конотаціями: «Який же він? — питає білявий хлопчина, з акценту, видать, лемко, тоскно позираючи вгору, в задимлене, вібруюче від гудіння сталевих джмелів небо, бажаючи на власні очі побачити того, що сидить в тих пекельних машинах.— У, дияволяка! (Крізь сльози безсилої люті). Який же ж він? —А чорт його знає,— відповідає йому втомлено якийсь степовик і далі цідить глумливо, саркастично: — Може, там *якась Гризодубова* літає... — Або *Йосипенкова*,— вставляє інший байдужим тоном».

Власні назви *Гризодубова* і *Йосипенкова* зазнають у тексті твору деантропонімізації і одночасно стають виразним експресивним художнім засобом, який увиразнює ідейним задум письменника.

Деантропонімізації зазнають і інші власні назви, вжиті у формі множини: «З *Гітлером*, на їхню ду-

мку, нічого не станеться, бо цілувалися ж всі ті *сталінови-молотови з гітлеровими рібентропами* ще перед самим початком війни, то можуть ще цілуватися й після війни. Не будуть тільки вони цілуватися з простими *Гансами* та *Фріцами*, бо з того малий навар...» З допомогою обігрування таких онімів (*Івани*, *Гризодубова*, *Йосипенкова*, *сталінови-молотови*, *гітлеровими рібентропами*, *Ганси*, *Фріци*) письменникові вдалося у художній формі засудити політичні маніпуляції, які в результаті ведуть до братовбивчої війни.

Багато образів українських добровольців у повісті залишилися без імен. Для їх ідентифікації автор застосовує або апелятиви (молоденький старшина, начальник штабу, людина, товариш, юнак, унтерменш, надлюди, торбешники), або прийом безіменності (напр.: хтось рідний, голос, чийсь рідний голос, голова, хтось у темряві та ін.). Такий прийом безіменності письменники використовують у ліричних і драматичних творах, щоб поглибити емоційно-експресивні почуття і переживання. Власні назви у художньому творі не лише ідентифікують образи, для письменника це джерело і матеріал для творення нового образу, це художній засіб, як епітет чи метафора. Особливу увагу на безіменність у ліричних творах звертав Ю. Карпенко, наприклад, на основі аналізу ономастичону поезій А. Ахматової, науковець зазначає: «Під пером майстра безіменність стає безумовно точнішою і невимовно яскравішою, ніж власні назви» [6; 309] *Іван Багряний* у повісті, очевидно не ставив собі за мету, диференціювати персонажів і творити індивідуальні характери. Багато бійців поховано невідомими, імена і прізвища учасників національного руху довгий час замовчувалися. Основну увагу письменник усе-таки акцентує на вимірах трагедії, письменник використав безіменність, щоб висловити глибину болочих відчуттів: «Ба, це ж там всередині вся їхня дивізія... і увесь тринадцятий корпус!.. — думка зринула, як порада, як потіха. І справді — це заспокоїло. Він тут не сам! О, він тут не сам! Тут десь їх дванадцять тисяч... Приречених... Так, дванадцять тисяч самих тільки тих, що машерували Львовом так недавно, обкидувані квітами,— молодих і зелених... Таких, що ще й пороху не нюхали... Тепер вони замкнені в цьому *вогненному перстені*. А ще ж скільки інших!...». Аналогічним способом безіменності персонажів *Іван Багряний* використав стосовно до каторжників у романі «Тигролови» [5; 43].

Периферію онімного простору у творі становлять знакові для тогочасних подій топоніми і власні назви відомих історичних осіб: *Захід* (країни Європи і США), *Європа*, *Нормандія*, *Сталінград*, *Москва*, *Далека Північ*; *губернатор Вехтер*, *полковник Бізани*, *генерал Фрайтаг*, *генерал Ліндеманн*, *Сталін*, *Гітлер*. З гірким сарказмом *Багряний* обігрує назви тих, хто безпосередньо ніс відповідальність за долю українських добровольців, зокрема

командир дивізії *Фріц Фрайтаг*, боягуз і дезертир, фігурує у творі то з скептичним апелятивом «*батько*», то врешті з прізвиськом *П'ятниця* (нім. «Freitag» - п'ятниця): «Ану, держись, Романе! Поїдем до нашого «*батька*» *Фрайтага* в гості. Хай живе *П'ятниця!*.. Знаєш, це як у тій байці про Робінзона Крузо. Хіба ні? Га? »

В окремих випадках письменник використовує з метафоричним значенням відомі власні назви з Біблії: *Мадонна* – загибла дівчина з дітьми, *Пилат* – зрадник, *Содом і Гоморра* – оточення під Бродами.

Отже, Іван Багряний один із небагатьох письменників, який публічно засудив війну, на-

віть в ім'я високих ідеалів. Уже давно назва *Броди* не лише назва населеного пункту, а назва події, назва великої трагедії і великої жертви українського народу. «Огненне коло», як і «Україна в огні» О. Довженка, – реквієм усім українцям, які опинились у «вогняному колі» війни. Реальні топоніми, інформаційно-оцінний потенціал та національна значущість ЛХА у повісті стали частиною реалізації ідейного задуму Івана Багряного: увіковічнити пам'ять про українських добровольців, які заради великої ідеї, незалежна держава і вільний народ, віддали найцінніше – життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Белей Л. Функціонально-стилістичні можливості української літературно-художньої антропонімії ХІХ – ХХ ст. / Л.О. Белей. – Ужгород, 1995. – 120 с.
2. Войчишин Ю. Іван Багряний. Літературно-бібліографічна студія. – Вінніпег – Оттава, 1968. – 87 с.
3. Енциклопедія українознавства. Словникова частина (ЕУ-ІІ). — Париж – Нью-Йорк, 1957. — Т. 2. — С. 509-524 // izbornyk.org.ua
4. Жулинський М. Іван Багряний // Історія української літератури ХХ ст.: у двох книгах. Книга 2: Друга половина ХХ ст.: Підручник. / За ред. В. Г. Дончика. – К.: Либідь, 1998. – С. 233.
5. Зеленко Л. П. Власна назва в концепції художнього твору (на матеріалі роману Івана Багряного «Тигролови» // Записки з ономастики. Випуск 15. 2012. – С. 40-51// karpenko.in.ua
6. Карпенко Ю. Літературна ономастика: Збірник статей. – Одеса: Астропринт, 2008. – 328 с.
7. Косик В. Україна і Німеччина у другій світовій війні. – Париж – Нью-Йорк – Львів: 1993. – 659 с.
8. Мельник І. Галицька дивізія під Бродами // zbruc.eu
9. Торчинський М. М. Структура онімного простору української мови. Частина ІІ: Функціонування власних назв. – Хмельницький: 2009. – 374 с.

Oksana Laver

*Proper names as a mean of legitimization of the historic events in fiction
(based on «The Fiery Circle» by Ivan Bahrianyi)*

Summary. The article is devoted to the stylistic significance of onyms in the works of Ivan Bahrianyi. The objects of the linguistic analysis are proper names and toponyms in «The Fiery Circle» by Ivan Bahrianyi.

Key words: proper names, toponyms, belle-lettre personage proper name, onym, stylistic significance, characteristic function.

Одержано 08.10.2015 р.